

Sf-verk

Med denna lapidariska formulering avses helt enkelt text och film som är fiktion av typen science fiction, till skillnad från allt som handlar *om* sf – artiklar, fanzines, kongresser, föreningar osv.

Text (romaner, novellsamlingar, antologier, noveller) och ljud

Den svenska originalutgivningen enligt denna lista omfattar 65 verk, vilket på sätt och vis kanske inte är så imponerande, men ändå en avsevärd ökning från förra årets 44, och om man jämför med tiden för några decennier sedan är det en enorm tillväxt. De böcker som är utgivna på eget förlag är något färre än förra året. (De som besöker svenska sf-kongresser brukar kunna räkna till imponerande många egenutgivare som där säljer sina alster, men det beror på att egenutgivningen fullständigt domineras av fantasy.) Således har närmare 75 procent av böckerna getts ut av etablerade, kommersiella förlag, medan alltså egenutgivning, ”hobbyförlag” och liknande, mer ideellt baserade förlag står för ca 23 procent. Det är ändå en aktningvärd andel som nog kan förväntas öka framöver i och med att kunskaperna om hur man ger ut egna böcker – och att det inte är avskräckande besvärligt – sprider sig.

Översättningarna är färre än originalverken; 39 stycken (förra året var de 35), och av dem är dessutom 20 nyutgivningar (oftast pocket) av tidigare utgivna verk.

Förra årets mini-tema ”sf om flyktingproblematiken” lyser detta år med sin frånvaro. Något lite bättre står det till med böcker om klimatförändringarna: två svenska och en norsk roman.

Vilka böcker är det då som folk läser? Det är förstås svårt att säga; den enda statistisk jag har att tillgå är försäljningslistorna från SF-Bokhandeln, som å andra sidan torde vara den klart största inköpskällan (somliga fans köper naturligtvis via nätet eller i andra bokhandlar, men en kvalificerad gissning är att det är en liten minoritet). Vad gäller utlåningen på biblioteken har jag inga siffror, men återigen skulle jag gissa att den andelen är klart mindre än SF-Bokhandelns försäljning. Och högst upp på den listan (som förstås inte bara innefattar 2018 års utgivning) hittar vi Dmitrij Gluchovskijs *Metro 2035* och *Metro 2033* (Gluchovskij finns dessutom med på åttonde, 14:e, 37:e plats och 40:e plats med, respektive, *Metro 2034*, *Futu.re*, *Resan till ljuset* och *Resan till mörkret*); därefter kommer Mats Strandbergs *Slutet*, Lars Wilderängs *Höstregn* (Wilderäng är över huvud taget populär, med tre titlar bland de 20 främsta) och Maths Claessons *Pandemi*. Ursula Le Guins långnovell *Ett nytt Atlantis* finns på nionde plats, följd av Margaret Atwoods *Tjänarinnans berättelse*. Men här börjar försäljningssiffrorna bli så pass låga att det är rätt meningslöst att gå vidare.

Slutligen: För att ge en liten uppfattning om varje boks innehållsriktning har jag försökt hitta ett citat som beskriver denna. (Jag har alltså inte själv läst alla böckerna; surprise, surprise!) Källorna är av olika slag och att ange dem har jag inte sett som meningsfullt.

Svensk originalutgivning

- 13 svarta sagor om superskurkar** (antologi; red Jonny Berg). Anna Jakobsson Lund, Jens Daniel Burman, Lupina Ojala, Oskar Källner, Boel Bermann, Daniel A Lagergren, Markus Sköld, Camilla Linde, Love Kölle, Finn Cederberg, Patrik Centerwall, Lova Lovén, Marcus Olausson. *Swedish Zombie* (för novelltitlar, se novellförteckningen under respektive författare). "Superskurkarna har det inte lätt. Bepottade och missförstådda kämpar de för rätten att existera. Tretton noveller om onda genier, tonårsrebeller, kärlekskranka bråkmakare och utomjordiska värstingar."
- Bortom portalen II** (antologi). Fantasy-, sf- och skräcknoveller av Jenny Green, Anna Jakobsson Lund, Christian Gripenvik, Gabriella P. Kjeilen, KG Johansson, Hans Olsson, Camilla Olsson, Eva Holmquist, Lupina och Didrik Ojala, Oskar Källner (för novelltitlar, se novellförteckningen under respektive författare). Fantastikportalen/Fafner förlag.
- Sällsamma resor** (antologi; red Erik Carlquist, Gunnar Welin). Del I i serien Gidlunds fantastika. Gidlunds förlag. "De märkvärdiga reseskildringarna i *Sällsamma resor* inleds av den irländske munken Sankt Brendans transatlantiska resa på 500-talet och avslutas med Stanley G Weinbaums 1900-talsnovell om en handelsmans äventyrliga flykt undan den mordiska floran och faunan på Venus."
- Amador, Ulrika: **Sjäларыckaren**. Visto Förlag. "I ett framtida Sverige finns tre fungerande städer med el och all tänkbar lyx. Norah jobbar för rättsnämnden och nu, när dödsstraffet är avskaffat, döms de värsta brottslingarna till själätöning istället."
- Anyuru, Johannes: **De kommer att drunkna i sina mödrars tårar**. Norstedts (orig utg 2017). Om nutiden och en nära framtid där muslimer och andra som misstänks för att vara "Sverigefiender" interneras och misshandlas. Belönad med Augustpriset 2017.
- Boye, Karin: **Kallocain**. Bonnier Pocket (orig utg 1940). Väldig klassiker i samma tradition som Samjatin's Vi och Orwells 1984; "En framtidsvision av ett polisstyrt och militariserat övervakningssamhälle. Med sin sanningsdrog har kemisten Leo Kall funnit en väg in till medborgarnas själar."
- Broberg, Ewa. **Desertörerna**. Del 2 i trilogin Friskyttarna. Marwa Förlag (ungdomsroman). "Över femtio år har gått sedan man byggde Eden. Det som var menat att vara en tillfällig fristad medan man sanerade den frätande omgivningen, har sakta övergått till något permanent. Numera finns det få människor kvar som minns hur det var att leva utanför murarna."
- Brounéus, Fredrik: **Operation Mimer**. Ungdomsroman. Langenskiöld. "Långt under havets yta finns forntida sjöodjur, blodtörstiga soldater och becksvarta guldgruvor. Men också något långt mer skrämmande. I det klarblå vattnet, koloniserat av människan i en obestämd framtid, sipprar en mörk vätska, lika trögflytande som blod."
- Claesson, Maths: **Pandemi**. Samlingsutgåva av Linux Svensson-trilogin (Uttagningen, Kristallstaden samt den nyskrivna Pandemi). Ungdomsbok. Bonnier Carlsen. "På rymdstationen Kristallstaden har ett helt nytt liv börjat för Linux, och han är närmare än någonsin att bli rymdpilot. Men tusentals kilometer bort hotas Jorden av en pandemi av gigantisk omfattning och när hans familj, vänner och Elvira behöver hans hjälp börjar allt falla samman."
- De Geer, Carl Johan: **Tellussyndromet**. Kartago Förlag. "Huvudpersonen CJ dras in i ett hisnande äventyr med kopplingar till Slussen-renoveringen, matlagingsprogram med dödlig utgång, evighetsmaskiner och övernaturliga krafter."
- De La Motte, Anders: **Geim**. Del I i trilogin om Henrik Pettersson. Mån-pocket (orig utg 2010). "Om verkligheten bara är ett spel, vad är då egentligen på rik-

tigt? Och är du verkligen säker på att du vill spela? En rykande aktuell thriller om hur vi mitt i den digitala övervakningen försöker bygga trygga bubblor, som alla förr eller senare kommer att spricka.” Belönades med Svenska Deckarakademiens debutantpris.

— **Buzz.** Del 2 i trilogin om Henrik Pettersson. MånpoCKET (orig utg 2011).

— **Bubble.** Del 3 i trilogin om Henrik Pettersson. MånpoCKET (orig utg 2012).

Edfeldt, Lizette: **Brännmärkt.** Del 1 i Imperiet-serien. Ungdomsroman. Modernista. ”Efter flera hundra år av översvämningar, orkaner, epidemier och krig tvingas återstoden av mänskligheten att hålla hårt i sina resurser för att inte gå under. Befolkningen är inordnad i ett hierarkiskt system, där bara den som fötts som Alfa kan göra sin röst hörd.”

Engstrand, Maria: **Kod: Orestes.** Ungdomsroman. Opal. ”Startpunkten är ett kryptiskt och till stora delar kodat brev, författat av en ung ingenjör år 1857, och snart dras både Orestes och Malin hastigt och oundvikligen in i en kedja av gåtfulla händelser med kopplingar till Lerums förflutna.”

Ersgård, Jesper & Ersgård, Joakim: **Svart stjärna.** Del 1 i serien Svart stjärna. Storytel Pocket. ”En filmiskt berättad science fiction-thriller, ett fantastiskt men realistiskt rymdäventyr om några människor strandsatta på en främmande planet.”

— **Himmel i lågor.** Del 2 i serien Svart stjärna. Storytel Pocket.

Fei, Ge: **Osynlighetsmanteln.** Chin Lit. ”Cui hankar sig fram genom att bygga extremt dyra stereoapparater åt rika människor. En dag får han en beställning på en anläggning, enda villkoret är att han inte får ställa frågor. Och detta blir början till märkliga händelser.”

Fexeus, Henrik: **De förlorade.** Del 1 i trilogin Den sista illusionen. Rabén & Sjögren. ”När Ky av misstag slår upp ett hål i väggen i sitt rum hittar hon något som aldrig var menat för henne. ... Kys och Adams vägar korsas och de dras in i ett äventyr, ett klaustrofobiskt sådant, som ställer frågor vad sanning och verklighet är. Är världen som vi känner den bara en illusion?”

— **De ihåliga.** Del 1 i trilogin Den sista illusionen. Rabén & Sjögren.

Fjellborg, Ulrika: **Luna Olympia.** Fafner Förlag. ”Chris är en klon, skapad ur en fulländad genpool. Han sänds till federationens huvudstad, den enorma rymdstationen Tellus, för att arbeta inom politiken. Science fiction med snabbkäftade prisjägare, svampknarkande smugglare, ilska cyborgs och enorma explosioner.”

Flygare, Ingrid: **En robot hjälper till.** Barnbok. Opal. ”Roboten FI-XI är ute i rymden och lagar ett teleskop. Plötsligt ser FI-XI genom teleskopet att ett barn på jorden har massa trasiga saker. De behöver lagas så FI-XI åker dit.”

Flygt, Torbjörn: **Flyktväg.** Norstedts (orig utg 2017). ”Ett centraleuropeiskt land några år fram i tiden. En regim som stängt gränserna och förföljer flyktingar som sökt sig till landet. Uppehållstillstånd dras in, medborgarskap omprövas och egendomar beslagt.” Känns som ett Polen i krig med EU.

Forsberg, Filip: **Genesis.** Del 2 i serien Bärnstensgruppen. Vulkan.

Forsberg, Filip: **Tabula Rasa.** Del 1 i serien Bärnstensgruppen. Vulkan. ”I en dystopisk framtid är jorden hårt pressat av naturkatastrofer och nedsmutsningen av planeten tilltar. På Madagaskars kust skapar en skrupellös företagsledare sin egen vision av mänsklighetens framtid i form av Tabula Rasa, ett megakomplex som befolkas av mer än en miljon människor.”

Frykholm, Elin & Tallberg, Marcus: **Kraften.** Tallbergs Förlag (ungdomsroman). ”Efter Katastrofens tid, då världens isar smälte, beslutade världens stormakter att enas under en flagg och resultatet blev Ela. Presidenten styr landet och dess provinser i hopp om att återställa världen till dess glansdagar, men hans metoder är diskutabla.”

- Fröberg Idling, Peter: **Julia och Paul: En försommarberättelse**. Natur & Kultur (orig utg 2017). "En raffinerad kontrafaktisk historia om ett Sverige som tog en annan väg (revolution), när hungerkravallerna hundra år tidigare skakade den ena svenska staden efter den andra. Ett samhälle som nu är inne i en ny, spänd politisk fas, där granne övervakar granne och lägenheter kan tömmas utan förvarning."
- Hahn, Kerstin Lundberg: **Min hemliga tvilling**. (Ungdomsroman) Rabén & Sjögren. "En dag upptäcker Leia av en slump en robot som ligger på pingisbordet i ett låst rum i källaren. Leias föräldrar jobbar med AI (artificiell intelligens), och de verkar i hemlighet ha byggt en kopia av Leia en konstgjord tvilling."
- Heed, Tomas: **Metamorfos: demonens blod**. Everlasting Publisher Int. "En märklig kraft kallar på killarna som tvingas ut på en resa som blir uppstarten i en kamp ingen av dem kunnat ana. Plötsligt står världens existens på spel och endast de tycks vara nyckeln till dess räddning."
- Herlitz, Karin: **Ett fönster i tiden**. Visto Förlag (ungdomsroman). "Ett oväntat meddelande på Snap sätter allt på spel för Linnea. Istället för att förbereda sin femtonårsfest befinner hon sig plötsligt i ett hisnande äventyr med livet som insats. Tredje världskriget hotar mänskligheten, och hoppet ställs till Linnea och en flicka som kallar sig Becka54."
- Hjort, Sofi (text) & Andersson, Kim W (ill): **Väck monstret!** Rabén & Sjögren (barnbok). "Stella och Ravi är kompisar, och de har en hemlighet: De kan resa i tiden! Bakom skolan står deras tidsresemaskin, Tempo, som tar med dem på hemliga uppdrag."
- Jacobsen, Leif & Lerneby, Mats: **Häxan och liljan**. Del 1 i trilogin Tidsväktarna. Hoi Förlag (ungdomsroman). "Tvillingarna Max och Marie söker efter den försvunna Amanda. De upptäcker att de kan resa i tiden och hamnar i 1500-talets Florens. Snabbt inser de att tidsresan bara är början på någonting större."
- **Den siste väktaren**. Del 2 i trilogin Tidsväktarna. Hoi Förlag (ungdomsroman).
- Jakobsson Lund, Anna: **Czentes Omega**. Del 1 i serien om Intergalaktiska akademien. Annorlunda Förlag (ungdomsroman). "När fem elever upptäcker ett hot på akademien tvingas de in i en kamp där de inte kan lita på någon. Deras enda alternativ är att använda kunskaper som de har gjort allt för att glömma."
- Jersild, P C: **Tivoli**. Albert Bonniers förlag (orig utg 2017). "Ett annorlunda äldreboende byggs upp på Djurgården i Stockholm efter att Tivoli Gröna Lund gått i konkurs. De kinesiska investerarna vill satsa på kapitalstarka seniorer och erbjuder en gated community med full service, och med karaoke, tango, bingo och andra nöjen."
- Johansson, KG (text) & Yngve, A.R (bild): **Under underjorden**. Del 2 i serien Staden under jorden del 2. Wela Förlag (barnbok). "Nya vinklingar på temat hemlig värld under jorden, som klimatkris och genteknik. Boken är skriven och tecknad med glimten i ögat - och vem tycker inte om hemliga världar, dinosaurier, talande apor och datorer med mycket mänskliga personligheter?"
- Johansson, KG: **Beatrice**. TiraTiger Förlag. "I slutet av 2000-talet är världen uppvärmd och kaotisk. Afrika, Sydamerika och stora delar av Asien har tystnat, Europa och Nordamerika kämpar mot terrorister. När ett rymdskepp med internationell besättning sänds mot asteroidbältet, officiellt för att leta mineraler, är det verkliga syftet ett annat - att ge världen hopp."
- Johansson, KG: **Biotika**. Hoi Förlag. "I en nära framtid blir antibiotikan helt verkningslös och forskningen letar desperat efter något som kan ersätta den. Ett experiment med nanoteknik skapar ett slags virus i det syftet, men något går fel: bakterier och celler dör inte, de muterar."
- Karam, Balsam: **Händelsehorisonten**. Norstedts. "Milde är en ung kvinna från Utkanterna, en plats bakom bergen, där mödrar och döttrar lever utanför

samhället. Dit har de deporterats, där lever de utan rättigheter och under svåra omständigheter.”

Karlsson, Stellan: **I rymden kan ingen höra dig fika**. Vulkan. ”David är en till synes vanlig man som fram tills nyligen levtt ett tämligen slentrianmässigt svenssonliv. När David får besök av en utomjording så tvingas David välja mellan sin trygga vardag och ett liv fyllt av spänning och äventyr.”

Kempe, Emilie (text) & Myrefelt, Lotta (bild): **Aily börjar förskolan**. Del 1 i serien Ailys äventyr på jorden. Nohiding Förlag (barnbok). ”Ett mystiskt föremål ligger på förskolegården. Ingen vet vad det kan vara. Det ser inte ut som något av den här världen - och det är det inte heller. I det mystiska föremålet finns nämligen Aily, en utomjording som blivit lämnad på jorden.”

Kempe, Emilie: **Maght**. Del 2 i serien Röda Ögon. Nohiding Förlag (ungdomsroman). ”Världen är täckt av is. Solen har försvunnit och i mörkret föds skuggorna i natten, med glödande röda ögon och en omättlig hunger efter människoblod.”

Koli, Lyra: **Allting växer**. Modernista (barnbok). ”Efter klimatkatastrofer och världskrig har Förenta Nationerna förtätats till en klimatkontrollerad zon. Här lever människor det goda livet bland blomstrande takträdgårdar, VR-miljöer och kroppsintegrerade teknologier.”

Linde, Camilla: **Jakten på spökskeppet**. Del 3 i trilogin Snack Parrows intergalaktiska rymdbyrå (tidigare böcker i samma serie: Snack Parrows intergalaktiska rymdbyrå för underliga mysterier och piratbestyr, Nödorp från yttre rymden; alla tre finns samlade i Snack Parrow: Bok 1-3). Whip Media (barnbok). ”Tillsammans med sina vänner ger sig Snack Parrow av till Skuggplaneten, alla rymdpiraters hemmahamn. Där får han höra legenden om Spökskeppet.”

Lu, Marie: **Warcross** (Warcross, 2017; övers Katarina Falk). Del 1 i trilogin Den unga eliten. Modernista (ungdomsroman). ”Den tonåriga hackertjejen Emika Chen försöker hacka sig in mitt under öppningsspelet på det internationella Warcross-mästerskapet en manöver som leder till att spelets skapare, den tillbakadragne miljonären Hideo Tanaka, vill anlita henne som insiderspion för att hitta en säkerhetsläcka.”

Lundgren, Maja: **Den skenande planeten**. Albert Bonniers Förlag. ”Jorden har nyligen genomlevtt det fjärde världskriget och upprättat en skakig fred. Från den idylliska planeten Zarmina, som en gång koloniserades av jordbor i exil, kommer sändebudet Ki för att hålla ett fredstal. Hon lider svårt av spacelag och förstår inte riktigt vad som sker på Jorden.”

Mafi, Tahereh: **Rör mig inte!** (Shatter Me, 2011; övers Carina Jansson). Del 1 av 6 i serien Shatter Me. B Wahlströms (ungdomsroman). ”Ingen vet varför Juliettes beröring är dödlig. ... Världen har för fullt upp med att falla sönder för att ha tid med en 17-årig, trasig och inbunden tjej. Svält och sjukdomar decimerar befolkningen, fåglarna flyger inte längre och molnen har fel färg.” Del 2 i samma serie, **Rädda mig inte** (Unravel Me, 2013), kom på svenska redan 2016.

Melin, Märten: **Isdrottningen**. Rabén & Sjögren (barnbok). ”Finns verkligen superhjältar? I filmer på Youtube, i tidningsartiklar och på bloggar börjar det komma historier, bilder och filmklipp på isdrottningen, en ung tjej med superhjärteutstyrsel som kan skjuta snöbollar och göra isbanor.”

Nordin, Sofia: **Om du såg mig nu**. Del 4 av 4 i serien Febern (tidigare böcker i samma serie: En sekund i taget, Spring så fort du kan, Som om jag vore fantastisk). Rabén & Sjögren (ungdomsroman). ”En mystisk feber har dödat större delen av mänskligheten, de enda som tyckts klara sig är barn och unga. Samhället har brutit samman.”

Ojala, Lupina: **Stenstoder**. Ångpunkroman. Catoblepas förlag. ”Året är 1879 i ett alternativt Götheborg. Den unga, rika Amanda af Silvferskjöld lever ett tillbakadraget och stillsamt liv, inte helt av fri vilja. En morgon görs ett makabert fynd i hamnen och stadens invånare blir både förbryllade och skrämde.”

- Olofsson, Pontus Joakim: **KoMo**. Modernista. ”Joakim Olofssons debutroman utspelar sig i en nära framtid där vi ställs inför frågor om psykofarmaka, om hur vi utvecklar vårt samhälle och om vad som är viktigt för oss som människor.”
- Olsson, Hans: **Museion**. Zakuli förlag. ”Programmerarna John och Mikagi har fått i uppdrag att utveckla en AI för informationsinhämtning. De har utvecklat något som överträffar all befintlig teknologi och dess kunskapstörst verkar omätlig.”
- Pasche, Karin: **Illumination**. Del 2 av 2 i serien Labyrint (del 1: Vägen in). Hoi Förlag. ”Julias hallucinationer kommer fortfarande till henne, men inte med vinster och framgångar som tidigare, utan med andra tecken som hon inte förstår. ... Det går inte att sopa undan alla spår i en digital värld, det finns alltid någon som ser dig.”
- Rodebrand, Lisa: **En droppe i rymden**. Fantasiförlaget (ungdomsroman). ”Varför rymdskeppet slår ned mitt i militärstationens odlingar är en gåta, men vem bryr sig?”
- Ruth, Alfred: **Fermis filter - en anledning att finnas**. Del 1 i trilogin Fermis Filter. Teg Publishing. ”År 2048. Den svenska programmeraren Ariel Valentin bor i San Francisco och försöker tillsammans med kompanjonen Josh förverkliga sin barndomsdröm om att utveckla en säker övermänsklig artificiell intelligens, i övertygelsen om att hela mänsklighetens överlevnad står på spel.”
- Schwarz, Åsa: **De sju nycklarna**. Hoi Förlag. ”Rebecka är en av sju internationella IT-profiler som bär nyckeln till internet. De träffas en gång i kvartalet i Washington för att uppdatera systemet som styr trafiken på internet. Om de inte gör det, kommer nätet gå ner och alla moderna samhällen gå under.”
- Skarsgård, Torbjörn: **Vävaren**. TL Skarsgård Förlag. ”En ung man drömmer om att bli vävare, en som öppnar genvägar till fjärran hålrymder i vår galax. Den bakomliggande maskhålstekniken verkar dock allt annat än säker. Flera tusen människor har redan försvunnit spårlöst ut i tomma rymden.”
- Strandberg, Mats: **Slutet**. Rabén & Sjögren (ungdomsroman). ”En preapokalyptisk berättelse om två ensamma unga människor i en värld som lever på lånad tid. En tragedi binder dem samman och växer till en besatthet, men kommer de att hitta svaren innan himlen blir vit och haven förångas?”
- Söderlund, Mats: **Hotet**. Del 1 av 3 i serien Ättlingarna. Rabén & Sjögren (ungdomsroman). ”I en närbelägen framtid där klimatkatastrofer är vardag och bristen på vatten har drivit stora delar av världens befolkning på flykt.”
- **Kampen**. Del 2 av 3 i serien Ättlingarna. Rabén & Sjögren (ungdomsroman).
- Torslund, Barbro & Tore: **Den sanslösa berättelsen om Arthurs rymdresa**. Eget förlag (barnbok). ”En rymdskyttel landar intill Arthur. Okända män plockar upp den medvetlösa pojken och tar honom med sig i rymdskytteln. Så startar hans rymdresa.”
- Undervattensstäder** (antologi). Noveller och dikter av Cornelia Andersson Serreli, Joel Arvidsson, Johan Bernes, Marie Källman och Amanda Mjörnman. Författarkollektivet Kallocaïn.
- Wilderäng, Lars: **Höstsol**. Del 1 av 2 i serien Höstserien. Massolit. ”En säkerhetspolitisk thrillerserie i två delar som utspelar sig i en framtid som ligger nära vår egen tid, och som tar avstamp i dagens säkerhetspolitiska läge.”
- **Höstregn**. Del 2 av 2 i serien Höstserien. Massolit.

Svenska översättningar

- Alderman, Naomi: **Makten** (The Power, 2017). Övers Helena Ridberg. Modernista. ”En spektakulär, prisbelönt roman provocerande, skarp och ambitiös som tar med läsarentill en alternativ verklighet där kvinnor styr”.

Atwood, Margaret: **Hjärtat stannar sist** (The Heart Goes Last, 2016). Övers Inger Johansson. Norstedts. "Stan och Charmaine skriver under ett livstidskontrakt som ger dem både arbete och bostad –sex månader om året. Varannan månad i Consilience måste nämligen den ena halvan av invånarna byta plats med den andra halvan och ta plats som fångar i fängelset Positron."

— **Tjänarinnans berättelse** (The Handmaid's Tale, 1985). Övers Maria Ekman, reviderad i denna utgåva. Norstedts förlag. "I denna dystopi från 1985 ges en bild av ett framtida USA, som förvandlats till den kristet fundamentalistiska republiken Gilead. I kampen mot sjunkande födelsetal rekryteras kvinnor i fruktsam ålder och utnyttjas som Tjänarinnor när de mot sin vilja befruktas av härskarklassens män." Romanen ligger till grund för tv-serien med samma namn.

Bradbury, Ray: **Ett dån av åska** (A Sound of Thunder, 1952) (orig utg i novellsamlingen Solens gyllene äpplen [The Golden Apples of the Sun, 1952], 1985; övers Torsten Blomkvist). Ny övers Anders Bellis. Novellix. Denna klassiska tidresenovell "under en noggrant kontrollerad resa flera miljoner år tillbaka i tiden tar en av resenärerna ett enda litet snedsteg som får ödesdigra konsekvenser och förändrar världen" har fått oväntad aktualitet i dagens USA.

— **Fahrenheit 451** (Fahrenheit 451, 1953) (orig sv utg 1958). Övers Siv Nordin. Modernista. "Guy Montag är brandman som på statens uppdrag bränner böcker, alla gamla tryckta böcker som kan kallas 'litteratur' och som därigenom förväntas kunna få folk att spåra ur och inbilla sig att de kan förändra världen." Filmatiserad 1966 av François Truffaut.

Brown, Dan: **Begynnelse** (Origin, 2017). Femte boken i serien om Robert Langdon. Övers Lena Karlin, Peter Samuelsson. Albert Bonniers Förlag. "Langdon finner sig vara måltavla för en okänd fiende som inte skyr några medel för att förhindra att Kirschs banbrytande upptäcktsvaret på två av mänsklighetens mest omdebatterade frågornar dagens ljus."

Colling Nielsen, Caspar: **Den europeiska våren** (Den danske borgerkrig 2018-24; 2014). Övers Helena Sjöstrand Svenn, Gösta Svenn. Mondial. "I en nära framtid befinner sig Europa mitt uppe i ett ideologiskt krig med islam. Terrorattacker plågar kontinenten. I ett försök att skydda sina medborgare deporterar danska staten hundratusentals människor till en annekterad ö utanför Moçambique."

Collins, Suzanne: **Hungerspelen** (The Hunger Games, 2008). Del 1 i trilogin Hungerspelen. Orig sv utg 2008. Övers Lena Jonsson. Bonnier Carlsen (ungdomsroman). "Efter en tid av fruktansvärda naturkatastrofer och krig bildades nationen Panem av resterna av USA. För att kväsa uppror och påminna befolkningen om regimens makt arrangeras varje år Hungerspelen, en brutal kamp där 24 ungdomar från Panems 12 distrikt slåss för att vinna och överleva." Trilogin filmatiserades i regi av Gary Ross (2012-2015); den sista delen (Revolt) delades upp i två filmer.

— **Fatta eld** (Catching Fire, 2009). Orig sv utg 2010. Del 2 i trilogin Hungerspelen. Orig sv utg 2012. Övers Lena Jonsson. Bonnier Carlsen (ungdomsroman).

— **Revolt** (Mockingjay, 2010). Orig sv utg 2010. Del 3 i trilogin Hungerspelen. Orig sv utg 2012. Övers Lena Jonsson. Bonnier Carlsen (ungdomsroman).

Crouch, Blake: **Dark Matter** (Dark Matter, 2016). Orig sv utg 2017. Övers Jan Malmsjö. Massolit. "Jason har hamnat i en värld där hans fru inte är hans fru och hans son aldrig blivit född och han är ett geni som har åstadkommit något revolutionerande."

Cussler, Clive: **Mirage** (Mirage, 2013). Del 9 i serien Oregonarkiven (The Oregon Files). Orig sv utg 2017. Övers Bo Samuelsson. Massolit. "I oktober 1943 lämnar ett amerikanskt örlogsfartyg Philadelphias hamn, för att aldrig återvända. Ryktet

- säger att det försvann till följd av ett militärt experiment med elektromagnetisk strålning.”
- Dashner, James: **Maze Runner. Dödlig kod** (The Fever Code, 2016). ”Prequel” 2 av 2 till serien Maze Runner. Orig sv utg 2016. Övers Ylva Spångberg. Mån-pocket (ungdomsroman). ”Skogarna har brunnit, sjöarna torkat ut och haven svämmat över. Sedan kom en sjukdom, en feber som spred sig över hela jorden. Familjer dog och våldet härskade.”
- Maze Runner. **I solstormens spår** (The Kill Order, 2012). ”Prequel” 1 av 2 till serien Maze Runner. Orig sv utg 2015. Övers Ylva Spångberg. Mån-pocket (ungdomsroman).
- Dick, Philip K: **Försvvararna** (The Defenders, 1953). Övers Andreas Vesterlund. Novellix (långnovell). ”Det kalla kriget har bokstavligt talat hettat till och ett våldsamt världskrig utkämpas via robotar uppe på jordens yta, medan människorna själva har flytt till underjorden.”
- **Näst sista sanningen** (The Penultimate Truth, 1964). Övers Andreas Vesterlund, efterord John-Henri Holmberg. ” Handlingen utspelar sig år 2025. Ett tredje världskrig har tvingat ner merparten av mänskligheten i underjordiska anläggningar eftersom förhållandena på jordens yta enligt officiella uppgifter är radioaktivt hälsovådliga. Dessutom pågår kriget fortfarande. Påstås det.”
- Greig, Louise (text) & Lindsay, Ashling (bild): **Mellan tick och tack** (Between Tick and Tock, 2018) Övers Mårten Melin. Hippo Bokförlag (barnbok). ”Lisen ser staden uppifrån sitt klockfönster. Hon bestämmer sig för att stoppa tiden så att staden får en paus. Hon drar i spaken precis mellan tick och tack och ger sig ut.”
- Gluchovskij, Dmitrij: Metro: Metro:Exodus **Metro Moskva** (3 delar) : 1: (Samlingsvolym trpb) 1:1 : 3: Metro 2035 (Roman)
- Heng, Rachel: **Suicide Club** (Suicide Club, 2018. Övers Boel Unnerstad). Modernista. ”I en nära framtid har forskningen tagit ett avgörande framsteg: odödlichkeit är nu en realitet men bara för dem som förtjänar den. Den 100 år gamla Lea är genetiskt perfekt: en postertjej för de odödliga. En dag får hon syn på sin far på gatan. Då har det gått 88 år sedan senaste gången de träffades.”
- Ishiguro, Kazuo: **Never let me go** (Never Let Me Go, 2005) (orig sv utg 2005). Övers Rose-Marie Nielsen. Wahlström & Widstrand. ”Never let me go är en skildring av tre barns gemensamma uppväxt, men också en skönlitterär kommentar till en vår tids stora etiska frågor: genetik och kloning.”
- Hao Jingfang: **Peking - den hopfällbara staden** (北京折叠, 2012; eng titel Folding Beijing). Övers fr engelskan Mikael Wiberg. Chin Lit. Vinnare av Hugo Award 2016 till bästa långnovell. ” Peking i framtiden. För att få plats med alla 80 miljoner invånare har man byggt om staden så att delar av den fälls ihop under vissa tidsintervall. Människorna är uppdelade i tre samhällsklasser som lever i separata dimensioner i staden.”
- Koontz, Dean R: **Tystnaden** (The Silent Corner, 2017). Del 1 i serien om Jane Hawk. Övers Sara Jonasson. Bokfabriken. ”Många framgångsrika människor, till synes lyckliga och rofyllda, har den senaste tiden begått självmord. Någon verkar försöka skydda en hemlighet så viktig eller hemsk att ett människoliv inte är värt någonting i jämförelse.”
- LeGuin, Ursula K: **Ett nytt Atlantis** (The New Atlantis, 1975). Övers Lena Jonsson. Novellix (långnovell). Nominerad till Hugo- och Nebula-priset; vinnare av Locus Award 1976. ” När kapitalismen har utarmat hela USA, staten förvandlats till en totalitär makt och klimatförändringar gjort att stora delar av land sjunkit långt ner under havsytan, stiger hoppet om att en ny och fri kontinent ska resa sig ur vattenmassorna.”
- Leonard, M.G.: **Krypens krig** (The Battle of the Beetles, 2016. Övers Jan Risheden). Del 3 i serien Kryp. ”Den elaka Lucretia Cutters har tagit fram en enorm

armé Frankensteinskalbaggar och om inte Darius och hans vänner kan hindra henne från att släppa ut dem kommer vår planet aldrig att bli sig lik igen.”

Lewis, Sinclair: **Sånt händer inte här** (It Can't Happen Here, 1935) (orig sv utg 1936; denna version tidigare publicerad 2017). Tidigare övers Hugo Hultenberg, ny redigering av Annika Hultman Löftendahl. Bokförlaget Polaris. Klassisk roman om demagogen ”Buzz” Windrip som blir vald till USA:s president ”efter att underblåst folks rädslor för det främmande och lovat drastiska ekonomiska och sociala reformer samtidigt som han propagerat för patriotism och en återgång till ’traditionella’ värden. Efter valet tar Windrip full kontroll över regeringen och inför, med hjälp av en hänsynslös paramilitär styrka ett totalitärt styre.”

Lunde, Maja: **Blå** (Blå, 2017). Övers Lotta Eklund. Natur & Kultur. ”Vi följer den åldrade Signe när hon 2017 stjälar de lådor med is som skall skeppas iväg till Mellanösterns palats. ... Och vi följer David och Lou 2041 genom det förbrända landskapet och i flyktinglägret, där konflikterna mellan de som har och de som inte har vatten kräver sina offer.”

Lundgren, Maja: **Den skenande planeten**. Albert Bonniers Förlag. ”Jorden har nyligen genomlevt det fjärde världskriget och upprättat en skakig fred. Från den idylliska planeten Zarmina, som en gång koloniserades av jordbor i exil, kommer sändebudet Ki för att hålla ett fredstal.”

Murakami, Haruki: **Elefanten som gick upp i rök: och andra berättelser** (1983-1990). Orig sv utg 1996 i övers av Eiko & Yukiko Duke; nu i reviderad övers. Norstedts. ”En värld genomsyrad av sprickor, där det osannolika lätt kan bryta in och rubba förnuftets prydliga ordning. Men där finns också en skarp blick för de absurda dragen i vår samtid och ett vemod över tidens gång och över de kärlekens förluster som kantar livets väg.”

Neuvel, Sylvain: **Sovande jättar** (Sleeping Giants, 2017; övers Peter Samuelsson). Del 1 av 3 i serien Tehmisfilerna. Brombergs. ”Samtidigt som forskningsteamet successivt närmar sig sanningen om den gigantiska metallhanden hopar sig frågorna: Ska den användas för fredliga syften eller är det ett massförstörelsevapen? Och vilka var egentligen här före oss?”

Pessl, Marisha: **Neverworld** (Neverworld Wake, 2018). Övers Emö Malmberg. Modernista (ungdomsroman). ”Återträff med sex skolkamrater. En mystisk man knackar på dörren och meddelar att de har fastnat i tiden, och de kan komma loss bara om de fattar ett gruvligt beslut.”

Reeve, Philip: **De vandrande städerna** (Mortal Engines, 2001). Del 1 av 4 i serien De vandrande städerna (de övriga är Förrädarens guld, Grön storm, Där världen slutar). Sv orig utgåva 2006. Filmatiserad 2018 som Mortal Engines i regi av Christian Rivers (se avsnittet om Film). Övers Lena Karlin. B Wahlströms. ”Det hisnande, postapokalyptiska sci-fi-äventyret som utspelar sig i en framtid i vilken städer rör sig runt jorden på hjul och slåss om dess livsviktiga resurser.”

— **Förrädarens guld** (Predator's Gold, 2003). Del 2 av 4 i serien De vandrande städerna. Sv orig utgåva 2007. Övers Lena Karlin. B Wahlströms.

Roth, Veronica: **Ödets timme** (The Fates Divide, 2018; övers Katarina Falk). Del 1 av 2 i serien Dödens märken. Modernista. ”I en värld där alla som föds utvecklar en »flödesgåva« en unik förmåga avsedd att forma framtiden har Cyra och Akos gåvor som samtidigt gör det lättare för andra att kontrollera dem. När Cyras pappa, den själlöse tyrannen Lazmet Noavek, gör anspråk på Shotets tron tycks slutet närmare än någonsin för Akos.”

VanderMeer, Jeff: **Avgrund** (Annihilation, 2014). Filmatiserad 2018 som Annihilation i regi av Alex Garland (se avsnittet om Film). Övers Jan Risheden. Fria Ligan. ”Område X har varit avskuret från resten av kontinenten i årtionden. Naturen har återerövat de sista resterna av mänsklig civilisation. Den första ex-

- peditionen återvände med rapporter om ett vackert Edenlikt landskap. Den andra expeditionen slutade med massjälvmord.” Vinnare av Nebula Award 2014 och Shirley Jackson Award till bästa roman.
- Verne, Jules: **En världsomsegling under havet** (Vingt mille lieues sous les mers: Tour du monde sous-marin, 1870). Urspr sv utg 1964. Denna övers Angela Rappe. Trut Publishing.
- Weir, Andy: **Artemis** (Artemis, 2017). Övers John-Henri Holmberg. Bookmark Förlag. ”Jazz upptäcker att hon hamnat mitt i en konspiration för kontrollen av hela månstaden Artemis och att hennes enda chans att överleva hänger på en plan som är betydligt mer riskfylld än det brott hon lovat att utföra.”
- Wells, H. G.: **De blindas rike** (The Country of the Blind, 1904). Första sv utgåva 1952. Övers Alan Asaid. Novellix (långnovell). ”En seende man råkar genom en olyckshändelse hamna i en helt isolerad by där alla är fullständigt blinda sedan generationer tillbaka och inte känner till någon annan tillvaro.”
- **Världarnas krig** (The War of the Worlds, 1898). Första sv utgåva 1906. Övers. Gertrud Hallvig. Trut Publishing. Den klassiska romanen om fasansfulla marsianska varelser som invaderar jorden och sätter skräck i invånarna i England. Känd bl.a. för Orson Welles radiodramatisering som satte skräck i invånare i USA. Filmatiserad flera gånger, senast av Steven Spielberg 2005. Även tolkad som musikal av Jeff Wayne.
- Whitehead, Colson: **Den underjordiska järnvägen** (The Underground Railroad, 2016). Sv orig utgåva 2017. Övers Niclas Nilsson. Albert Bonniers Förlag. ”I verkligheten var ’den underjordiska järnvägen’ benämningen på det nätverk av frivilliga som hjälpte slavar att fly från söder till norr, men här är den en konkret underjordisk flyktväg.” Vinnare av Pulitzer-priset 2017.

Noveller som inte ingår i novellsamlingar

- Arvidsson, Joel: **Chagospärlan**. I antologin *Undervattensstäder*. Författarkollektivet Kallocaïn.
- **Avgrunderna**. I antologin *Undervattensstäder*. Författarkollektivet Kallocaïn.
- Bermann, Boel: **Stormen**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.
- Bernes, Johan: **Tuna Road**. I antologin *Undervattensstäder*. Författarkollektivet Kallocaïn.
- Burman, Jens Daniel: **Hajar attackerar i motljus**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.
- Cederberg, Finn: **Den siste som kände hans namn**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.
- Centerwall, Patrik: **Revolutionskvinnan**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.
- Green, Jenny: **Kräfttider**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.
- Gripenvik, Christian: **Den andres val**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.
- Holmquist, Eva: **Attentat mot Kreomen**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.
- Jakobsson Lund, Anna: **Revan**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.
- Jakobsson Lund, Anna: **Spökbrigaden**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.
- Johansson, KG: **Porten**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.

Kjeilen, Gabriella P: **Levande död**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.

Källner, Oskar: **Casus belli**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.

— **Dödens ängel**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.

Kölle, Love: **Revansch**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.

Lagergren, Daniel A: **Inga jävla hjältar**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.

Linde, Camilla: **Tömd**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.

Lovén, Lova: **Inte hela världen**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.

Ojala, Lupina: **Sekelskifte**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.

Ojala, Lupina; Ojala, Didrik: **Jazztimmen**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.

Olausson, Marcus: **Bara ett barn**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.

Olsson, Camilla: **Familjegrejen**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.

Olsson, Hans: **The Hang Man**. I antologin *Bortom portalen II*. Fantastikportalen/Fafner förlag.

Sköld, Markus: **Killswitch**. I antologin *13 svarta sagor om superskurkar*. Swedish Zombie.

Ljudböcker

Elgenstierna, Tony: **Straffet**. Saga Egmont. ”Ett dödligt virus har spritts och tagit död på stora delar av mänskligheten.”

Sf på radio

Återigen ett gränsfall; i första hand handlar P3 Dystopia om dagens verklighet. Men samtidigt kan inledningarna till avsnitten kallas sf eftersom det rör sig om framtidsvisioner, om än så fast som möjligt förankrade i nutiden. Dessutom känns det som att ”andan” i programmet drar åt sf-hållet – och slutligen är en av personerna bakom programmet, Anna Davour, sf-fan sedan länge...

P3 Dystopia. Sveriges Radio. 9 avsnitt 2018. ”En podd om vad som händer när det värsta inträffar.” Varje avsnitt inleds med en fiktiv skildring av en framtid när ”det värsta” har hänt. Anna Davour, Viktor Hariz, Oscar Stål. Avsnitt 2018: [Du kan inte gömma dig](#). 2018-04-16. ”Du är övervakad på sätt du inte trodde var möjliga. Vad händer om övervakningsapparaten hamnar i fel händer?” [När havet kommer](#). 2018-05-11. ”De flesta av världens metropoler ligger vid kusten och vattnet har redan börjat stiga. Hur kommer världen se ut om 100 år?” [Den postantibiotiska eran](#). 2018-05-31. ”Vi är på väg mot en ny värld där antibiotika inte längre hjälper - där vi alla riskerar att dö av små sår och vanliga infektioner.”

Demokratins reträtt. 2018-06-18. "Antidemokratiska krafter vinner mark runt om i världen. Riskerar vi en tillbakagång till nittonhundratalets totalitära era?"

Om kriget kommer. 2018-07-02. "Försvaret rustar upp, värnplikten är tillbaka och nyss fick alla i Sverige information om vad vi ska göra om kriget kommer. Vad är det som händer?"

Artificiell intelligens. 2018-10-15. "Supersmarta datorer påstås kunna innebära slutet för hela mänskligheten och forskare världen över försöker hitta lösningar för att vi ska överleva. Varför är AI så farlig?"

Kärnvapen – en knapptryckning bort. 2018-10-29. "Efter den första lyckade provsprängningen av en atombomb trodde många att mänsklighetens dagar var räknade. Men vi finns fortfarande kvar. Frågan är - hur länge till?"

Ekonomisk kollaps. 2018-11-19. "Idag är nästan hela världen beroende av ett och samma finansiella system - ett system som är byggt för att falla."

När maten tar slut. 2018-12-10. "Klimatförändringarna gör det allt svårare att odla. Samtidigt blir vi fler människor på jorden som behöver äta oss mätta. Vad händer när maten inte räcker till?"

CRISPR och makten över vår evolution. 2018-12-24. "Ett nytt verktyg ger oss möjlighet att klippa och klistra i våra gener och göra ändringar som går i arv. Hur ser framtiden ut om vi kan styra utvecklingen av vår art?"

Tecknade serier

Moulton Marston, William; Siegel, Jerry m.fl.: **Wonder Woman Antologi: Amazonprinsessans olika ansikten**. Svensk originalantologi. Övers Göran Semb. Egmont Publishing AB. "Äventyr från tidigt 1940-tal, under andra världskriget, fram till modern tid med spännande serier av Brian Azzarello, Cliff Chiang, George Pérez, Gene Colan, Ross Andru, John Byrne, Mike Deodato, Yanick Paquette, Phil Jimenez och Greg Rucka." Gränsfalls-sf; dock kan man knappast kalla det fantasy.

Ahlgren, Daniel: **Där ute går världen under**. Del 5 av 5 i serien SH3. Bakhåll. "Boken handlar om något så ovanligt som svenska superhjältar, unga kvinnor och män med specialförmågor som gått superhjalteprogrammet på gymnasiet och nu viger sina liv åt avancerad brottsbekämpning - och åt ännu viktigare saker, som att rädda hela universum."

Leloup, Yoko: **Yoko Tsuno: De gåtfulla robotarna**. Del 4 av 4 i serien om Yoko Tsuno. Innehåller äventyren Elektroniska äventyr (Aventures électroniques, 1974), De förvisade på Kifa (Les exilés de Kifa, 1991) och Sjalarnas port (La porte des âmes, 1996). Övers. Björn Wahlberg. Cobolt Förlag

Larcenet, Manu: **Jakolassens rustning** (L'Armure du Jakolass, 2011). Övers Björn Wahlberg. Cobolt Förlag.

Runberg, Sylvain (text) & Pellé, Serge (bild): **Orbital: Nomader**. (Orbital: Nomades, 2009 & Ravages, 2010). Del 2 i serien Orbital. Del 1: Orbital: Närbkontakt, 2017 (Cicatrices, 2006; Ruptures, 2007). Övers Björn Wahlberg. Cobolt Förlag. "Rymdstationen Orbital är den galaktiska konfederationens maktcentrum med 300 miljoner invånare och samtidigt en portal mot en annan rumtid. Orbital är också hemmabas för agenterna för IDB, den Interplanetariska diplomatiska byrån."

Taivassalo, Hannele Mikaela (text) & Grünwald, Catherine Anyango (bild): **Scandorama**. Förlaget M. "Scandorama är en framtida skandinavisk dystopi. Stohome är rent, ljuset klart men på andra sidan viken finns Helsingy City, nedgånget och ruffigt."

Video

Detta år har jag hittat hela 26 stycken sf-filmer (även om maskorna i nätet är vida), vilket är en väldig ökning från 2017, då antalet var 15. Precis som då kan alltså gränsdragningarna i flera fall diskuteras; jag har inkluderat filmer vars sf-innehåll – i synnerhet när det gäller s.k. superhjältehistorier – är tvivelaktigt men där man knappast kan klassificera dem som fantasy). Antalet sf-tv-serier har däremot sjunkit, från 21 till 18. Fortfarande är den amerikanska dominansen på långfilmsområdet total: där USA inte är ensamt producentland är man (i ett fåtal fall) medproducentland. När det gäller TV-serier är läget något lite annorlunda: där finns en icke-amerikansk produktion (serien 3% från Brasilien).

Med viss tvekan har jag även denna gång inkluderat sifferbetygen från filmdatabasen imdb. Den som har lite erfarenhet av den betygsättningen vet att den tenderar att präglas av den kategori film/tv-serie som det rör sig om; exempelvis brukar tv-serier alltid få extra höga betyg i jämförelse med långfilmer. Renodlade genrefilmer tenderar också att få högre betyg (dvs. betygsättarnas entusiasm för genren höjer betygsättningen); se t.ex. betyget för *Spider Man: Into the Spider-Verse*, som för en åskådare som inte är begeistrad i Marvel Comics-filmatiseringar kan te sig väl högt. Icke desto mindre tänker jag mig att extra höga/låga betyg kan ge en viss fingervisning.

Långfilmer

A Quiet Place. USA. Regi: John Krasinski. Manus: Bryan Woods, Scott Beck. I rollerna bl.a.: Emily Blunt, John Krasinski. "I en post-apokalyptisk värld tvingas en familj leva i tystnad när de gömmer sig undan monster med ultrakänslig hörsel." Betyg: 7,6.

Ett veck i tiden (A Wrinkle in Time). USA. Regi: Ava DuVernay. Manus: Jennifer Lee, Jeff Stockwell efter romanen med samma namn av Madeleine L'Engle. I rollerna bl.a. Storm Reid, Oprah Winfrey, Reese Witherspoon. "När Megs far, som är vetenskapsman, försvinner skickas hon, hennes fror och hennes vän av tre egendomliga varelser ut i rymden för att hitta honom." Betyg: 4,2.

Annihilation. Storbritannien/USA. Regi: Alex Garland. Manus: Alex Garland, Jeff VanderMeer efter romanen *Avgrund* (Annihilation) av den senare. I rollerna bl.a.: Natalie Portman, Jennifer Jason Leigh, Tessa Thompson. "En biolog anmäler sig till en farlig, hemlig expedition till en mystisk zon där naturens lagar inte gäller." Betyg: 6,9.

Ant-Man and the Wasp. USA. Regi: Peyton Reed. Manus: Chris McKenna, Erik Sommers m.fl. I rollerna bl.a.: Paul Rudd, Evangeline Lilly, Michael Peña. "Scott Lang försöker kombinera tillvaron som superhjälte och pappa när Hope van Dyne och dr Hank Pym kommer med ett nytt viktigt uppdrag där Ant-Man finner sig strida tillsammans med The Wasp för att utforska hemligheter från det förflutna." En Marvel Comics-baserad film. Betyg: 7,1.

Aquaman. Australien/USA. Regi: James Wan. Manus: Geoff Johns, James Wan, Will Beall. I rollerna bl.a.: Jason Momoa, Amber Heard, Willem Dafoe, Nicole Kidman. "Arthur Curry, den människofödde arvingen till kungadömet Atlantis på havets botten, ger sig av för att förhindra ett krig mellan havets och landets världar." En DC Comics-baserad film. Betyg: 7,1.

Avengers: Infinity War. USA. Regi: Anthony Russo, Joe Russo. Manus: Christopher Markus, Stephen McFeely. I rollerna bl.a.: Robert Downey Jr., Chris Hemsworth, Mark Ruffalo, Chris Evans, Scarlett Johansson. "Avengers och deras allierade måste vara beredda på att offra allt i ett försök att besegra den mäktige Thanos innan hans

ödeläggande angrepp innebär slutet på universum.” En Marvel Comics-baserad film. Betyg: 8,5.

Black Panther. USA. Regi: Ryan Coogler. Manus: Ryan Coogler, Joe Robert Cole. I rollerna bl.a.: Chadwick Boseman, Michale B. Jordan, Lupita Nyong'o. ”T'Challa, arvtagaren till det dolda men tekniskt sett mycket avancerade kungariket Wakanda, måste stiga fram och leda sitt folk in i en ny framtid och måste konfrontera en utmanare från sitt lands förflutna.” En Marvel Comics-baserad film. Betyg: 7,3.

Bumblebee. Kina/USA. Regi: Travis Knight. Manus: Christina Hodson. I rollerna bl.a.: Hailee Steinfeld, Jorge Lendeborg Jr., John Cena. ”På flykt år 1987 tar Bumblebee – en ung spannarrobot från Cybertron – sin tillflykt till ett skrotupplag i en liten stad i Kalifornien, där Charlie Watson, nästan 18 år och på väg att hitta sin plats i tillvaron, upptäcker 'honom'. De hamnar i strid med en hemlig amerikansk myndighet som bevakar utomjordiska förehavanden på jorden.” En Transformers-film. Betyg: 6,9.

Deadpool 2. USA. Regi: David Leitch. Manus: Rhett Reese, Paul Wernick, Ryan Reynolds. I rollerna bl.a.: Ryan Reynolds, Josh Brolin, Morena Baccarin. ”Efter att ha förlorat sin stora kärlek Vanessa måste legosoldaten Wade Wilson – även kallad Deadpool – sätta samman en grupp som ska skydda mutanten Firefist mot Cable, en cyborg från framtiden.” Betyg: 6,9.

Deep Blue Sea 2. USA. Regi: Darin Scott. Manus: Hans Rodionoff. I rollerna bl.a.: Danielle Savre, Rob Mayes. ”Den intelligente miljardären Carl Druant experimenterar med tjurhajar, som snart vänder sig mot människorna och skapar kaos bland en grupp forskare.” Gick direkt till dvd. Betyg: 3,3.

Fahrenheit 451. USA. Regi: Ramin Bahrani. Manus: Ramin Bahrani, Amir Naderi efter Ray Bradburys roman med samma namn. I rollerna bl.a.: Michael B. Jordan, Aaron Davis, Cindy Katz. ”I en skrämmande framtid börjar en ung man, Guy Montag – vars jobb som brandman är att bränna alla böcker – ifrågasätta sitt yrke efter ett möte med en ung kvinna... och han börjar vända sig mot samhället.” Romanen filmades första gången 1966 av François Truffaut med mycket bättre resultat. Betyg för denna version: 4,9.

First Man. USA/Japan. Regi: Damien Chazelle. Manus: Josh Singer efter romanen med samma namn av James R. Hansen. I rollerna bl.a.: Ryan Gosling, Claire Foy, Jason Clarke. ”En skildring av astronauten Neil Armstrongs insats i den legendariska färden till månen, där han blev den första människan som satte ner sin fot, den 20 juli 1969.” Alltså egentligen dramadokumentär snarare än sf – men av uppenbart intresse för de flesta sf-fans. Betyg: 7,4.

Hotel Artemis. Storbritannien/USA. Regi: Drew Pearce. Manus: Drew Pearce. I rollerna bl.a.: Jodie Foster, Sofia Boutella, Dave Bautista. ”En kvinna som kallas The Nurse driver ett högsäkerhetssjukhus för förmögna brottslingar i Los Angeles. När en kund förföljs av både en gangsterboss och polisen måste hon och de andra patienterna försvara sig.” Betyg: 6,1.

Jurassic World: Fallen Kingdom. USA. Regi: J. A. Bayona. Manus: Derek Connolly, Colin Trevorrow. I rollerna bl.a.: Chris Pratt, Bryce Dallas Howard. ”Tre år efter att parken Jurassic World stängdes återvänder Owen och Claire till Isla Nublar för att rädda dinosaurierna sedan de har fått veta att den länge slumrande vulkanen på ön börjar bli aktiv och hotar att förgöra allt liv där.” Den femte filmen i Jurassic Park-serien. Betyg: 3,5.

Mortal Engines. USA/Nya Zeeland. Regi: Christian Rivers. Manus: Fran Walsh, Philippa Boyens, Peter Jackson, efter romanen av Philip Reeve med samma namn. I rollerna bl.a.: Hera Hilmar, Robert Sheehan, Hugo Weaving. ”I en post-apokalyptisk värld där städerna har hjul och 'äter upp' varandra för att överleva, träffas två personer i London och försöker hejda en sammansvärjning.” Betyg: 6,1.

Pacific Rim: Uprising. USA/Kina/Japan/USA. Regi: Steven S. DeKnight. Manus: Steven S. DeKnight m.fl. I rollerna bl.a. John Boyega, Scott Eastwood, Cailee Spaeny. ”År 2035, tio år efter Battle of the Breach [skildrat i filmen Pacific Rim, 2013], där den mellandimensionella portalen som skapades av Precursors, stängdes. Sonen till hjälten i det äventyret slår sig åter samman med Mako Mori för att leda en ny generation Jaeger-piloter mot ett nytt hot från den gamla fienden Kaiju.” Betyg: 5,6.

Rampage: Big Meets Bigger. USA. Regi: Brad Peyton. Manus: Ryan Engle. I rollerna bl.a.: Dwayne Johnson, Naomie Harris, Malin Åkerman. "När tre olika djur infekteras av en farlig patogen, slår sig en primatolog och en genetiker samman för att hindra dem från att förgöra Chicago." Betyg: 6,1.

Ready Player One. USA/Indien. Regi: Steven Spielberg. Manus: Zak Penn, Ernest Cline, efter den senares roman med samma namn. I rollerna bl.a.: Tye Sheridan, Olivia Cooke, Ben Mendelsohn. "När skaparen av en virtuell verklighet som kallas OASIS dör, har han givit en postum utmaning till alla OASIS-användare att de ska hitta hans 'påskägg', som kommer att ge den som hittar det hans förmögenhet och kontrollen över hans värld." Betyg: 7,5.

Solo: A Star Wars Story. USA. Regi: Ron Howard. Manus: Jonathan Kasdan, Lawrence Kasdan. I rollerna bl.a. Alden Ehrenreich, Joonas Suotamo, Woody Harrelson, Emilia Clarke. "På grund av den allt större efterfrågan på hyperbränsle och andra resurser finner sig Han Solo mitt i en stöldkupp tillsammans med andra brottslingar där de träffar bl.a. Chewbacca och Lando Calrissian i ett äventyr som avslöjar den underjordiska brottsligheten." Betyg: 7,0.

Sorry to Bother You. USA. Regi: Boots Riley. Manus: Boots Riley. I rollerna bl.a.: LaKeith Stanfield, Tessa Thompson, Jermaine Fowler. "En alternativ nutidsversion av Oakland upptäcker teleförsäljaren Cassius Green en magisk nyckel till yrkesframgångar vilken för honom in i ett girighetens universum." Betyg: 7,0.

Spider-Man: Into the Spider-Verse. USA. Regi: Bob Persichetti, Peter Ramsey, Rodney Rothman. Manus: Phil Lord. I rollerna bl.a.: Shameik Moore, Jake Johnson. "Miles Morales är en tonåring i New York som har det jobbigt med skola, vänner och att vara den nye Spider-Man. När han träffar Peter Parker, en gång New Yorks räddare, i multiversum, måste han läras upp för att bli sin stads nye beskyddare." Animerad. Betyg: 8,5.

The First Purge. USA. Regi: Gerard McMurray. Manus: James DeMonaco. I rollerna bl.a.: Y'lan Noel, Lex Scott Davis, Joivan Wade. "För att få ner brottsligheten till under en procent testar USA:s tredje politiska parti, New Founding Fathers of America, en sociologisk teori som låter aggressioner få fritt utlopp i ett isolerat samhälle under en natt." Betyg: 5,1.

Maze Runner: The Death Cure. USA. Regi: Wes Ball. Manus: T. S. Nowlin efter romanen med samma namn av James Dashner. I rollerna bl.a.: Dylan O'Brien, Ki Hong Lee. "Den unge hjälten Thomas ger sig ut på ett uppdrag som går ut på att hitta ett botemedel mot den dödliga sjukdomen som kallas 'The Flare'." Betyg: 6,2.

The Meg. USA/Kina. Regi: Jon Turteltaub. Manus: Dean Georgaris m.fl. efter romanen Meg av Steve Alten. I rollerna bl.a.: Jason Statham, Bingbing Li, Rainn Wilson. "En grupp forskare som utforskar Marianergraven träffar på det största havsrovdjuret som någonsin har funnits – Megalodon." Betyg: 5,7.

The Predator. Kanada/USA. Regi: Shane Black. Manus: Red Dekker, Shane Black. I rollerna bl.a.: Boyd Holbrook, Trevante Rhodes. "När en ung pojke av misstag gör så att universums dödligaste jägare kommer tillbaka till jorden kan bara en samling f.d. soldater och en missräknad forskare förhindra människans undergång." Betyg: 5,4.

Venom. Kina/USA. Regi: Ruben Fleisher. Manus: Jeff Pinkner, Scott Rosenberg. I rollerna bl.a.: Tom Hardy, Michelle Williams, Riz Ahmed. "En misslyckad journalist bondar med en utomjording, en av många symbioter som har invaderat jorden. Men varelsen börjar tycka om jorden och beslutar sig för att skydda den." Betyg: 6,7.

TV-serier

Fortfarande är utbudet av TV-serier som i någon mån kan kallas för sf stort, även om antalet har sjunkit något jämfört med 2017 – här har jag tagit upp 18 titlar; förra året var det 21. Notabel är serien med filmatiseringar av Philip Dick-noveller; tråkigt nog är den inte direkt imponerande (låga betyg; jag tittade på den som hade det högsta betyget och den var måttligt sevärd). I

övrigt gäller som sagt att den här typen av TV-serier tenderar att få betyg som kan tyckas omotiverat höga.

3% säsong 2. 10 avsnitt. Brasilien. Skapad av Pedro Aguilera. Regi: Philippe Barcinski, Jotagá Crema, Daina Ciannecchini, Dani Libardi. I rollerna bl.a. Bianca Comparato, Vaneza Oliveira, Rodolfo Valente. "En thriller som utspelas i en värld skarpt uppdelad mellan framsteg och förödelse, där folk får chansen att klara sig över till den 'bättre sidan' men bara tre procent av kandidaterna lyckas. Netflix. Genomsnittsbetyg denna säsong: 7,7.

12 Monkeys, säsong 4. 11 avsnitt. USA. Skapad av Travis Fickett, Terry Matalas efter Terry Gillians långfilm De 12 apornas armé (12 Monkeys). Regi: Terry Matalas, David Grossman, Joe Menendez m.fl. I rollerna bl.a.: Aaron Stanford, Amanda Schull, Kirk Acevedo. "Följer en tidsresenärs resa från den post-apokalyptiska framtiden när han dyker upp i nutiden på ett uppdrag att hitta och utplåna ursprunget till en dödlig farsot som nära nog är på väg att förgöra mänskligheten." HBO Nordic. Genomsnittsbetyg denna säsong: 9,1.

Altered Carbon, säsong 1. 10 avsnitt. USA. Skapad av Laeta Kalogridis efter romanen med samma namn av Richard K. Morgan. Regi: Miguel Sapochnik, Nick Hurran, Alex Graves m.fl. I rollerna bl.a. Chris Conner, Renée Elise Goldsberry, Joel Kinnaman. "I en framtid där det mänskliga medvetandet kan digitaliseras, laddas ner till en 'hjärnbarkstack' och placeras i nya kroppar väcks huvudpersonen till liv efter ett antal hundra i år i ett digitalt fängelse för att nu utreda mordet på Laurens Bancroft – världens mest förmögna man." Netflix. Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,3.

Ash vs Evil Dead, säsong 3. 10 avsnitt. USA. Skapad av Ivan Raimi, Sam Raimi, Tom Spezialy. Regi: Mark Beesley, Andres Meza-Valdes, Diego Meza-Valdes, Daniel Nettheim m.fl. I rollerna bl.a. Bruce Campbell, Ray Santiago, Dana DeLorenzo. "Ash har tillbringat de senaste 30 åren med att undvika ansvarstagande, mognad och Evil Deads terror till dess att en Deadite-farsot hotar att förgöra mänskligheten och Ash blir dess enda hopp." Netflix. Sf eller fantasy – vem kan säga? Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,7.

Designated Survivor, säsong 3, 12 avsnitt. USA. Skapad av David Guggenheim. Regi Timothy Busfield, Sharat Raju, Bosed Williams m.fl. I rollerna bl.a. Kiefer Sutherland, Adan Canto, Italia Ricci. "En minister på lägre nivå blir USA:s president sedan en katastrofal attack dödar alla som befinner sig mellan honom och presidentskapet." Netflix. Genomsnittsbetyg denna säsong: 7,4.

Legends of Tomorrow, säsong 1. 16 avsnitt (de 16 första avsnitten från 2016). USA. Skapad av Greg Berlanti, Marc Guggenheim, Phil Klemmer, Andrew Kreisberg. Regi Glen Winter, Dermott Downs, Steve Hill m.fl. I rollerna bl.a. Brandon Routh, Caity Lotz, Amy Louise Pemberton m.fl. "Rip Hunter kommer tillbaka från framtiden och sätter samman en brokig men legendarisk grupp som måste hindra en ärkeskurk från att tillintetgöra både tiden och historien." Netflix. Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,2.

Lost in Space, säsong 1. 10 avsnitt. USA. Skapad av Matt Sazama, Burk Sharpless, Irwin Allen. Regi Neil Marshall, Tim Southam, Alice Troughton m.fl. I rollerna bl.a. Molly Parker, Toby Stephens, Maxwell Jenkins. "En familj ombord på ett kolonisationsrymdskepp på väg till solsystemet Alpha Centauri skadas av en robot med utomjordiskt ursprung och kraschar på en planet där kolonisterna tvingas kämpa mot en okänd natur, främmande livsformer och såväl tekniska som personliga problem för att återvända till och reparera sitt rymdskepp." Baserad på TV-serien med samma namn initierad och producerad av Irwin Allen (1965–1968), i sin tur baserad på serietidningen "Space Family Robinson" (1962–1982), i sin tur fritt baserad på romanen *Der Schweizerische Robinson* av Johann David Wyss från 1812.

Outlander, säsong 4, 9 avsnitt. USA. Skapad av Ronald D. Moore. Regi: Julian Holmes, Ben Bolt m.fl. I rollerna bl.a: Caitriona Balfe, Sam Heughan, Duncan Lacroix. Bygger på Diana Gabaldons bokserie med samma namn. "En engelsk fältsjuksköterska från 1945 förflyttas på ett mystiskt sätt tillbaka i tiden till 1743." Viaplay. Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,91.

Philip K. Dick's Electric Dreams, säsong 1, 10 avsnitt. Storbritannien/USA. Fristående avsnitt efter noveller av Dick. Regi: David Farr, Francesta Gregorini, Tom Harper, Julian Jarrold m.fl. I rollerna bl.a. Steve Buscemi, Geraldine Chaplin, Bryan Cranston, Terence Howard. Viaplay. Genomsnittsbetyg denna säsong: 7,1.

Salvation, säsong 2, 13 avsnitt. USA. Skapad av Elizabeth Kruger, Craig Shapiro, Matt JL Wheeler. Regi: Kenneth Fink, Stuart Gillard, Greg Prange m.fl. I rollerna bl.a. Santiago Cabrera, Jennifer Finnigan, Charlie Rowe. "En MIT-student, även superstjärna på teknikområdet, gör en oerhörd upptäckt – att en asteroid om bara sex månader kommer att kollidera med jorden." Netflix. Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,0.

Sense8, säsong 2, 12 avsnitt (från 2016, 2017 och 2018). USA. Skapad av J. Michael Straczynski, Lana Wachowski, Lilly Wachowski. Regi: Lana Wachowski, James McTeigue m.fl. I rollerna bl.a.: Doona Bae, Jamie Clayton, Tina Desai. "En grupp människor runt om i världen sammankopplas plötsligt mentalt och måste hitta ett sätt att överleva att bli jagade av dem som ser dem som ett hot som kan rubba världen." Netflix. Genomsnittsbetyg denna säsong: 9,1.

Star Trek: Discovery, säsong 1, ytterligare 6 avsnitt (från 2018). USA. Skapad av Alex Kurtzman, Bryan Fuller. Regi: David Solomon, Olatunde Osunsanmi, Jonathan Frakes m.fl. I rollerna bl.a.: Sonequa Martin-Green, Doug Jones, Anthony Rapp. "Tio år före Kirk, Spock och Enterprise upptäcker USS Discovery nya världar och livsformer under det att en Starfleet-officer lär sig att förstå allt som är utomjordiskt." Netflix. Genomsnittsbetyg denna säsong: 7,7.

The 100, säsong 5, 13 avsnitt. USA. Skapad av Jason Rothenberg. Regi: Dean White, Tim Scanlan, Omar Madha m.fl. I rollerna bl.a. Eliza Taylor, Bob Morley, Marie Avgeropoulos. "Utspelas nittiosju år efter att ett kärnvapenkrig har förgjort civilisationen. Ett rymdskepp som hyser mänsklighetens få överlevande skickar etthundra ungdomsbrottslingar tillbaka till jorden i hopp om att planeten ska kunna återbefolkas." TV4. Play. Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,2.

The Expanse, säsong 3, 13 avsnitt. Kanada/USA. Skapad av Mark Ferbus, Hawk Ostby efter romanserien av James S.A. Corey (pseudonum för Daniel Abraham och Ty Franck). Regi: Jennifer Phang, Kenneth Fink, David Grossman m.fl. I rollerna bl.a. Steven Strait, Cas Anvar, Dominique Tipper, Shohreh Aghdashloo. "En polis i asteroidbältet, befälhavaren på en interplanetär isfraktarskepp och en FN-chef på jorden upptäcker omsider en stor konspiration som hotar jordens rebeliska koloni i asteroidbältet." Bl.a. Amazon Prime. Genomsnittsbetyg denna säsong: 9,0.

The Handmaid's Tale, säsong 2, 13 avsnitt. USA. Skapad av Bruce Miller efter Margaret Atwoods roman med samma namn. Regi: Reed Morano, Mike Barker, Kari Skogland m.fl. I rollerna bl.a. Elisabeth Moss, Max Minghella, Amanda Brugel, Joseph Fiennes. "Utspelas i en dystopisk framtid där de flesta kvinnor tvingas leva som konkubiner i en fundamentalistisk teokratisk diktatur." HBO Nordic. Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,6.

The Last Ship, säsong 5, 10 avsnitt. USA. Skapad av Steven Kane, Hank Steinberg. Regi: Paul Holahan, Jann Turner, Bud Kemp m.fl. I rollerna bl.a. Eric Dane, Adam Baldwin, Charles Parnell. "Besättningen på ett slagskepp ställs inför att skapa sig ett nytt slags tillvaro när en pandemi dödar större delen av jordens befolkning." Bl.a. Amazon Prime. Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,1.

Timeless, säsong 2, 12 avsnitt. USA. Skapad av Eric Kripke, Shawn Ryan. Regi: Greg Beeman, John F. Showalter, Holly Dale m.fl. I rollerna bl.a. Abigail Spencer,

Matt Lanter, Malcolm Barrett. "En osannolik trio reser genom tiden för att slåss mot okända brottslingar och skydda historien som vi känner den." Netflix. Genomsnittsbetyg dessa avsnitt: 8,7.

Travelers, säsong 3, 10 avsnitt. Kanada/USA. Skapad av Brad Wright. Regi: Amanda Tapping, Eric McCormack, Bryan C. Knight m.fl. I rollerna bl.a. Eric McCormack, MacKenzie Porter, Nesta Cooper. "Flera hundra år fram i tiden upptäcker överlevande människor hur man kan skicka ett medvetande tillbaka i tiden, till människor i det 21: a århundradet, och på så sätt försöka förändra hur människans historia ska utvecklas." Netflix. Genomsnittsbetyg denna säsong: 8,9.

Material om sf producerat utanför sf-fandom

Detta är ju en kategori som är svår att hålla koll på, och jag räknar med att jag har missat en hel del här. Icke desto mindre är skörden ganska aktningvärd om man jämför med låt säga för ett eller två decennier sedan. I framtida utgåvor blir det förstås möjligt att göra mer intressanta jämförelser.

Observera att artikelavsnittet, trots underrubriken ovan, även innehåller material som har producerats inom sf-fandom, närmare bestämt i fanzines. Att särskilja dessa skulle skapa mer förvirring än klarhet.

Böcker, temanummer av tidskrifter; akademiska uppsatser, avhandlingar

Nilson, Maria & Ehriander, Helene & Tornborg, Emma: **Feministisk fantastik – en läslustbok**. BTJ Förlag.

Johansson, Annika; Berghorn, Rickard; Falk, Bertil; Fajardo, Tatiana; Browning, John Edgar. **Studier i svart: Livet och döden i universums spegling**. Aleph Bokförlag. ”En samling artiklar om livet, döden och existentiella frågor, i konst och underhållning – ofta mot kosmisk bakgrund. Anira samsas med space opera, Dracula med de samtida dekadenternas dödsromantik.”

OLM – Ordfronts Litterära Magasin. *Specialutgåva av Ordfront Magasin om science fiction*. Nr 2 2018. Artiklar av Jerry Määttä, Johan Berggren, Jesper Huor, Karin Tidbeck, Henrik Arnstad, Marianne Steinsaphir, Hanna Gislén (för artikeltitlar och länkar, se under respektive författare).

Gedin, David: *Vita dukens svarta framtid: populärkulturens sociala dystopier*. Helsingfors: Nya Argus nr 4 2018, s 119-121.

Öhman, Anders: *Blicken framåt. Om science fiction*. I: Vetenskap för alla: Föreläsningar på folkuniversitetet / [ed] Folkuniversitetet, Sthlm: Folkuniversitetet, 2018, s 45-57.

Artiklar (även i sf-fanzines)

Man inser lätt att det måste ha publicerats många fler artiklar än nedanstående, men det är inte lätt att hålla reda på dem. Den som är hugad kan gå till [Kungliga Bibliotekets sajt](#) för sökning bland svenska dagstidningar och söka på ”science fiction”. Mig gav det en lista på drygt 50 000 träffar, vilket inte inbjöd till närmare efterforskningar.

Adolfsson, Per: *Välkommen till framtiden*. Skriva 2018:2. ”Den dystopiska framtidskildringen drar miljonpublik på bio, i TV-serier och ungdomsromaner. Men när det kommer till science fiction-litteratur för vuxna är intresset svagt.”

Anglemark, Johan: *TAFF-Resa 2018*. Rapport från TAFF-pristagaren* 2018. SF Forum nr 2 2018.

---

* TAFF står för Trans-Atlantic Fan Fund, en fond för finansiering av resa och deltagande i världs-sf-kongressen för en europeisk fan när kongressen är i USA och en amerikansk fan när den är i Europa. Pristagaren utses i en omröstning bland fansen i Nordamerika och Europa och kutym är att hen efteråt skriver en rapport om sina upplevelser.

- Arnstad, Henrik: *Folkhemmet i rymden*. OLM: Ordfronts Litterära Magasin, februari 2018. "Ur USA:s vänsterströmning steg 1960-talets mest seglivade science fiction-skapelse: Gene Roddenberrys Star Trek, den enda tv-serie som Martin Luther King Jr lät sina barn se på. Henrik Arnstad besöker Kärrtorp och diskuterar optimism som politisk ideologi och problemet med klingonerna."
- Bengtson, Göran: *Skrämmande läsning of mördarvirus*. SvD 2018-04-05. Återtryck av artikel från 16 juni 1995 om Stephen Kings roman *Pestens tid* samt Richard Prestons reportage *Het zon*.
- Berggren, Johan: *Genre het som laserstrålar*. OLM: Ordfronts Litterära Magasin, februari 2018. Samtal med Sf-bokhandelns vd och sf-författaren Maths Claesson.
- Bristle, Jenny: *Vinter i Uppsala*. Kongressrapport från kongressen med samma namn. Science Fiction Forum nr 1 2018.
- Claesson, Maths: *Söndagstuggare: Maths Claesson om rymdskepp i den svenska litteraturen*. Boktugg 2018-09-16.
- Elensky, Torbjörn: *Uppdaterade sagor om vår tids sociala spel*. SvD 2018-10-26. Om Angela Carter-biografin *The Invention of Angela Carter*.
- Engholm, Ahrvid: *Sf-författarna förutsåg inte Internet eller personatorn*. SvD 2018-03-15. Återtryck av artikel från 4 januari 1998. "Det finns idéer inom science fiction som kan te sig slående visionära, men det är betydligt vanligare att sf-författare tar fel när det gäller utvecklingen."
- Frigren, Magic: *Alkemi: verkligheten bakom fiktionen*. SF Forum nr 2 2018.
- Gisslén, Hanna: *Science feminition*. OLM: Ordfronts Litterära Magasin, februari 2018. "I nya världar kan författaren utmana normer om kön, ras och samhällsbygge. Parallellt med den manliga science fiction-litteraturen, med teknik och rymdhjältar, har det alltid skrivits normbrytande och feministiska böcker i genren."
- Hall, Tord: *Är science fiction rumsren?* SvD 2018-03-10. Återtryck av artikel från 26 februari 1975. "De flesta professionella litteraturforskarna har länge ansett att Science Fiction inte är riktigt rumsren. Men exempelvis i USA är genren nu erkänd. Det är på tiden att samma sak sker här."
- Harrison, Dick: *Världens första sci fi-film: Paraplyer vapen på månen*. SvD 2018-07-23. "På 1800-talet blev science fiction mycket populärt inom litteraturen, med namn som Jules Verne och H.G. Wells. Men när började man göra science fiction-filmer?"
- Holmberg, John-Henri. *Många har missat vad Frankenstein handlar om*. SvD 2018-01-01. "Mary Shelleys "Frankenstein" handlar inte om vetenskapens potentiellt katastrofala följder, vilket ofta hävdas, utan om risken att vi genom fördomar, rädslor och hat ska skapa mänskliga monster."
- *Den firade sci-fi-författaren kom från en annan värld*. SvD 2018-01-28. "Innan Alice Sheldon hade haft en lekkamrat hade hon lärt känna kungligheter i lejonhudar, arabiska slavhandlare och mäktiga matriarker. Hon jobbade som konstkritiker, hönsfarmare, löjtnant och analytiker vid CIA. Men det är som feministisk science fiction-författare som världen minns henne." (Artikelns författare vill understryka att han inte är skyldig till rubriksättningen.)
- Efterord i Philip Dicks *Näst sista sanningen* (se boklistan).
- Huor, Jesper: *Simon Stålenhags visioner av en annan verklighet*. OLM: Ordfronts Litterära Magasin, februari 2018.
- Höjer, Henrik. *Senaste nytt om framtidens historia*. SvD 2018-06-08. Om Peter J. Bowlers *A History of the Future: Prophets of Progress from H G Wells to Isaac Asimov*.
- Jakobson, Lars: *En isplanet i rymden där befolkningen växlar kön*. SvD 2018-03-10. Om Ursula Le Guin hantering av genus i synnerhet i romanen *Mörkrets vänstra hand* och novellen "Kung av Vinter".

- I SF-genren måste läsaren medverka. SvD 2018-03-10. Återtryck av artikel från 24 februari 1995. ”Likt många andra subgenrer har också science fiction-litteraturen valt att kapsla in sig själv i förhållande till den litterära huvudfåran. Detta är på ont i så måtto att den sällan blir tagen på allvar av andra än koryféerna. Men också på gott i så måtto att genren tvingats odla sina litterära uttrycksmedel.”
- Jönsson, Johan: *Fantastika 2018*. Kongressrapport. SF Forum nr 2 2018.
- Kastner, Fabian: *Att färdas mellan verklighet och fantasi*. SvD 2018-08-01. Om antologin *Sällsamma resor* (red. Erik Carlquist och Gunnar Welin).
- Krook, Hans: *Världens ändalykt och Klinckans rysare*. SvD 2018-03-09. Återtryck av artikel från 9 oktober 1972. ”Den uråldriga undergångstron, mänsklighetens ständiga följeslagare, avtog i styrka under den relativt korta period då darwinismens segeryra utbreddes sig över världen men tycks åter ha fått makt över sinnena. Denna artikel ger några reflexioner kring detta faktum och presenterar ett pionjärverk inom svensk science fiction: Axel Klinckowströms roman om en ny istid över Norden.”
- Laxgård, Kalle: *Nördarnas revansch* (Fokus: Sf-bokhandeln). Svensk Bokhandel nr 15 2018. 10-sidig artikel.
- Lindgren, Håkan: *Författaren Harlan Ellison död*. SvD 2018-06-29.
- Lotass, Lotta: *Visionärerna som förnyade science fiction*. SvD 2018-08-06. Om Harlan Ellison och David R Bunch.
- Milits, Alex. *Rysk science fiction*. SvD 2018-03-10. Återtryck av artikel från 14 april 1972. ”Alex Milits konstaterar i denna översikt att rysk science fiction är markant samhällskritisk, och ger färskare exempel på verk som gått så långt på den vägen att de tidskrifter där de tryckts har blivit indragna.” Behandlar främst bröderna Strugatskijs författarskap.
- Määttä, Jerry: *Science fictionen kort introduktion*. OLM: Ordfronts Litterära Magasin, februari 2018.
- *Ursula K Le Guin trotsade alla konventioner*. SvD 2018-01-25. Betraktelse över Le Guin med anledning av hennes bortgång.
- Oskar Källner: *Sommartuggare 2018: Oskar Källner*. Boktugg 2018-07-28. ”Fram tills för några år sedan var det science fiction att läsa eböcker eller lyssna på ljudböcker med mobiltelefonen. Men nu är det verklighet och har bidragit till en våg av svensk fantastik.”
- Sem-Sandberg, Steve: *William Gibsons virtuella verkligheter*. SvD 2018-04-01. Återtryck av artikel från 10 juni 1994 som främst behandlar Gibsons roman *Virtual Light*.
- Steinsaphir, Marianne: *Inom en snar framtid*. OLM: Ordfronts Litterära Magasin, februari 2018. ”Framtiden skapas av nuet, och det som hotar i dag har ofta slagit till i de höglitterära framtidsskildringarna. Marianne Steinsaphir har läst klassikerna och de nutida svenska verken i genren, från Aldous Huxley till Johannes Anyuru.”
- Tidbeck, Karin: *Urtida utomjordingar: en kärlekshistoria*. OLM: Ordfronts Litterära Magasin, februari 2018. Översättning av *My Love Affair with Ancient Aliens*.
- von Friesen, Anna: *Spelentusiaster vill sprida skandinavisk SF över världen*. Boktugg 2018-11-01.

Radio

Material om sf producerat inom sf-fandom

Den här kategorin är förstås kraftigt präglad av användningen av internet, till skillnad från förr i tiden då de stencilerade (senare även offsettryckta) fanzinen var många och allenarådande. I dag har jag bara lyckats hitta två stycken; bägge mångåriga trotjänare.

Fanzines

Här är antalet titlar bedrövligt få. Det beror bland annat på att jag, till skillnad från hur man gör vid utdelningen av Hugo-priserna, som fanzines bara räknar verk som antingen distribueras i tryckt form eller kan skrivas ut till sådan form – alltså inte bloggar och liknande. (2018 års Hugo-vinnande fanzine är Mike Glyers *File 770*, ett exempel på fanzine i bloggform.)

Tryckta fanzines

Science fiction forum nr 131, 132 (nr 1 och 2 2018). Nr 131 består till stor del av recensioner av verk som nominerades till Nebula-priset 2018. Nr 132 innehåller förutom artiklar förtecknade i artikellistan en hel del bokrecensioner.

Elektroniska fanzines

Brev från Cosmos ("nättidskrift" från Club Cosmos). Nr 6 (fyra noveller samt bok- och spelrecensioner).

På nätet

Här skulle jag väldigt gärna ha kunnat kommentera de olika inslagen, eftersom fanverksamheten på nätet (och kongresserna) uppenbarligen är det som till stor del bär upp fandom och därför är mycket viktig. (Inget ont därmed sagt om de likaledes mycket viktiga föreningarna; se nedan.)

Poddar

Fandompodden Stafettpodd mellan Malmö, Jönköping, Västerås, Stockholm/Uppsala och Norrland

Sweconpoddar Sänder inspelat program från svenska kongresser

Fantastisk podd Stafettpodd kring fantastikförfattande mellan Göteborg, Skåne, Stockholm och Finland. Detta är nog nestorn bland svenska fantastikpoddar.

Ordbyting Marcus Olausson intervjuar aktörer inom den svenska fantastikscenen.

Läs hårt! Johan Wanloo och Magnus Dahl ("Livet ÄR för kort för finlitteratur")

Obiter Dictum Podcast om popkultur

Poddokalyps Underavdelning av Tentakelmonster, en blogg om populärkultur av Andreas Ljungström

Sfbokhandelns välinformerade podd

Sweconpoddar Poddradio från svenska science fiction- och fantasykongresser

Bloggar

"Paul Indomitius" Funderingar kring skapande, livet, universum och allting – gå till Konst & Litteratur > Science Fiction.

Anders Svensson: **Anarress** "Bloggen är tänkt att publicera recensioner av SF- och Fantasyböcker, inlägg och artiklar kring dessa ämnen

och fungera som ett svenskspråkigt komplement till Svenssons SF-Wiki, Svensson Space Opera”

Anna Davour: **Landet Annien** Kommentarer om sf och fantastik och emellanåt diverse annat

Egenutgivare.nu. Även sporadiska artiklar om sf

Enhörningen Ambitiös sf-blogg av Ben Roimola

Eva Holmquist: **Fantasi för nyfikna** ”Jag är en vetgittig bokmak som skriver fantasy, science fiction och skräck”

Fanastikbokklubben ”är en gemensam grupp av förläggare (förlag och författare) inom fantastikområdet” (här definierat som ”Fantasy, Science Fiction, Skräck och Magisk Mysticism”), och man har alltså en bloggavdelning

Fia Karlsson: **Boktimmen** seriöst och personligt om sf och fandom

Johan Jönsson: **Vetsaga.** Mycket ambitiös och seriös blogg

Lennart Svensson: **Svenssongalaxen** på svenska och engelska, en hel del om sf men också en del präglad av tvivelaktiga politiska inriktningar

Onda cirkeln En blogg om tv-serier och film

Patrik Centerwall: **Skymningsång** om fantastik och skrivande

The Owl and the Pussycat Nahal och Veronica skriver om ”allt från nya teaterföreställningar till omläsningar av böcker”, ofta om fantasygenren

Tiger Film skriver en hel del sf-relaterat, kuröst nog

Tomas Cronholm: **BEM's Blog** framför allt Tomas' dagbok om lästa sf-böcker

Tystnad bibliotekarien Maria N och Johan Jönsson; om bland annat sf

Katharinas bokhylla ”Katharina Vittenlind om böcker och att skriva dem”

Webbplatser

Alf R Yngve ”Författarblogg om mitt skrivande, mina böcker och annat.”

Anders Blixt: **The Dream Forge.** Om sf, fantasy och rollspel, på engelska och svenska

Catahya. Artiklar, nyheter, recensioner m.m. om/av fantasy och sf.

Fantastix ”Yrar omkring i en värld fylld av Populärkultur.”

Fantasybok. ”Aktuella boktips och artiklar om fantasyböcker”; inkluderar även sf.

Magnus Edlund (senare Magnus Dahl): **Piruett,** ”Science fiction, fatnasy och allmänna nördier”, nedlagd i april 2017

Rymdfilm ”Om science fiction och rymdfilmer.” Mycket innehållsrik.

Science fiction i Fokus. En webbplats främst ägnad sf-film och -serier.

Sci-Fi Nytt Om sf, fantasy och skräck

SFSF. Webbplats för Skandinavisk förening för science fiction.

Skriva. Webbplats för den ”elektroniska skrivargruppen” för science fiction, fantasy och skräck.

Weird Webzine. Fantastik & verklighet. ” Ett webzine för klassiska och moderna sällsamheter, historiska och nutida märkligheter: Skräck, fantasy & science fiction i bok och film, bisarr vetenskapshistoria, steampunk, verkliga brott...”

Facebook-grupper

Gruppens namn är i de flesta fall självförklarande.

Antipoden SciFi och Fantasy Förening (NV Skåne)

Catahya Se ovan under Webbplatser.

Club Cosmos (Göteborg)

Fantastik och sf på svenska ”för alla som författar fantastik eller sf på svenska, eller översätter fantastik eller sf till svenska”

Jönköpingsfandom

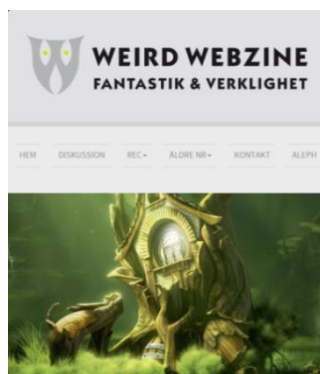
Linköpings Science Fiction-Förening

Malmöfandom

Skymningsång

Om skymningsång: Skymningsång är en serie av noveller som utgavs i Skymningsång (2010), Skymningsång (2011) och Skymningsång (2012) och Skymningsång (2013) och Skymningsång (2014) och Skymningsång (2015) och Skymningsång (2016) om fantastik och skrivande.

Science Fiction Bokhandeln
Skandinavisk Förening för Science Fiction
Stockholms Science Fiction Antikvariat
Stockholmsfandom
Svenska sf- och fantasyfans
Umeå Förening för SF
Upsalafandom
Västeråsfandom

Övriga verksamheter

Föreningar med mötesverksamhet

Club Cosmos, den äldsta, grundad 1954, säte och aktivitet i Göteborg.

Skandinavisk Förening för Science Fiction (SFSF) grundad 1959, säte och aktivitet i Stockholm.

Linköpings Science Fiction-Förening (LSFF), grundad 1988, säte och aktivitet i Linköping.

Antipoden, grundad 1980, även under namnet Helsingborgs science fiction & fantasy förening. Säte och aktivitet i Helsingborg.

Föreningar utan verksamhet annat än ekonomi

Föreningen för Science Fiction-Kongresser i Europa (FSFKE). Adress: c/o Carolina Gómez Lagerlöf, Karlbergsvägen 37 B, 113 62 Stockholm.

Uppsala Studenters SF-Förening (USSFF). Adress: c/o Tomas Cronholm, Rösjörörsvägen 3, 192 51 Sollentuna.

Stiftelsen Alvar Appeltoffts Minnesfond (SAAM). (alvarfonden.org)

Löst sammanhållna grupperingar

Upsalafandom

Stockholmsfandom

Malmöfandom, Aktivitet i Malmö och Lund.

Västeråsfandom

Umeå Förening för Science Fiction. Facebook-grupp.

Kongresser, större möten

Vinter. 10-11 feb 2018. Studieförbundet Vuxenskolan, Uppsala. Ca 100 deltagare. Hedersgäst: Elizabeth Hand.

Fantastika 2018 (Swecon). 15-17 juni 2018. Dieselverkstaden, Stockholm. 315 deltagare. Hedersgäster: Kij Johnson, Mike (M.R.) Carey, Ian Watson.

LSFF:s 30-årsjubileumskongress. 25 aug 2018. Hemma hos Maria Reuterhagen och Magnus Redin, Linköping. Ca 20 deltagare.

Fiasco. 20 oktober 2018. GFF-gården, Göteborg. Arrangör: Club Cosmos. Ca 25 deltagare.

SF- och fantasydag, arrangerad av SFSF. 15 december 2018. Kungsholmens bibliotek, Stockholm. Ca 25 närvarande.

Picnic. 17 november 2018. Västerås stadsbibliotek. Ca 250 deltagare.

Sf-mässor

Fortfarande är den enda mässan som har förekommit SciFiWorld, men den har å andra sidan återigen arrangerats på fyra olika platser och för 21:a året. Den riktar sig främst till film- och dataspelentusiaster men torde även locka inte så få sf-fans som tilltalas av de inslag som präglas av sf.

SciFiWorld. 24-25 mars 2018. Stadionmässan, Malmö.

SciFiWorld. 17-18 feb 2018. Svenska mässan, Göteborg. En film från mässan finns här.

SciFiWorld. 6-7 okt 2018. Sundspärlan, Helsingborg.

SciFiWorld. 17-18 nov 2018. Stockholmsmässan (Älvsjö).

Stiftelsen Alvar
Appeltoffts Minnesfond

Upsalafandom

Sällskap för vetenskaplig vitterhet

Om oss ▾ Blogg E-postlista

In English

Priser och stipendier

I den här kategorin har väl så gott som aldrig förekommit något annat pris än Alvar-priset och Fantastiknovelltävlingen. Men kanhända att vi med den numera omfattande originalutgivningen på svenska kan få se ett kvalitetspris till bästa svenska sf-roman vad det lider.

Alvar Appeltoffts Minnespris för år 2017 tilldelades den 16 juni 2018 Nahal Ghanbari "för omfattande och betydelsefullt ideellt arbete av bestående värde inom svensk science fiction-fandom". Övriga två nominerade var Anna Bark Persson och Carl-Gustav Werner. Minnestpriset delas ut årligen av den ideella [Stiftelsen Alvar Appeltoffts Minnesfond](#) (SAAM) till minne av den legendariske svenske science fiction-fanen Alvar Appeltofft, som gick bort 1976.

Under 2018 har SAAM vidare delat ut följande stipendier: till Patrik Centerwall ett kulturstipendium på 5 000 kr för hans insatser i arbetet med Club Cosmos 65-årsjubileum och den till detta hörande kongressen CosCon; till Birgitta Stridh ett kulturstipendium på 15 000 kr för betydelsefullt ideellt arbete inom science fiction-fandom och för att främja arbetet med kongressen Swecon 2019; samt till Marika Lövström ett kulturstipendium på 5 000 kr för hennes ideella arbete med kongressen Ö-Kon.

Fantastiknovelltävlingen 2018. Organiserar av Ahrvid Engholm och e-postlistan Skriva. Detta år inkom 97 bidrag varav 32 procent kunde klassificeras som sf. Vinnar blev "Kyssar i surt regn" av David Renklint (sf), andraplatsen belades av "Nattalek" av Ella Moe (rysare) och tredjeplatsen av "Ståltråd" av Frida Wendelhed (skräck).